

ДВАДЕСЕТ ГОДИНИ СЪРБИСТИКА И ХЪРВАТИСТИКА В ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ¹

Началото на сърбохърватистиката (днес – сърбистика и хърватистика) в ПУ „Паисий Хилендарски“ се поставя през учебната 1995 – 1996 година. С въвеждането ѝ специалността „Славянска филология“ (днес „Славистика“) в университета придобива по-завършен вид – до онзи момент съществуват единствено бохемистика и полонистика. Езиковото обучение на първата група сърбохърватисти се провежда от две щатни преподавателки – Дарина Дончева, днес доцент доктор, и Гергана Иванова, асистент. На тях двете се пада неоспоримата заслуга за първите стъпки и прохождането на новата специалност. Преодолявайки немалко трудности, свързани преди всичко с недостига на учебници и учебни помагала, както и на научна литература, използвайки най-вече налични пособия и други подходящи книги от собствените си библиотеки, те двете на практика осъществяват пионерската, основополагащата за специалността роля. И все пак това не би било възможно независимо от вложения от тях ентузиазъм, самоотверженост и себеотрицание, без неocenимата помощ, оказана от Катедрата по славянско езикознание на СУ „Св. Климент Охридски“, и по-конкретно от доц. д-р Лили Лашкова, която тогава участва и в процеса на обучението. Първата година от съществуването на сърбохърватистиката оставя дълбока следа и незабравими спомени в съзнанието на тогавашните първокурсници и преподаватели поради две важни събития. Направено е първото по-голямо дарение от толкова необходимите учебници и езиковедска литература лично от проф. д-р Божо Чорич – тогава директор на Международния славистичен център в Белград, който специално пристига, за да връчи този ценен дар. Освен това отново с негово съдействие на младите сърбохърватисти е предоставена прекрасната възможност да се обучават известно време във Филологическия факултет на Университета в Белград, да четат в местните библиотеки и така да подготвят своите курсови работи, а и да установят първи приятелски контакти със свои връстници от Сърбия.

¹ Настоящият текст съдържа част от очерка на доц. д-р Славка Величкова „Десет години сърбохърватистика в Пловдивския университет“, публикуван в сп. „Славянски диалози“, кн. 7, 2007, 152 – 153.

Преподавателският състав постепенно се разширява. През есента на 1996 г. в обучението на студентите се включва проф. Боян Ничев – известен специалист и преподавател по сръбска и хърватска литература в Софийския университет и дългогодишен ръководител на Катедрата по славянски литератури там. От 1998 г. до пенсионирането си водещият специалист в профила по сръбски и хърватски език е доц. д-р Славка Величкова. Към преподавателския екип се присъединяват и други: новоназначената асистентка Вяра Найденова, за известно време – лекторката по сръбски език Югослава Арсович и лекторката по хърватски език Добрила Арамбашич от СУ, които като носители на езика имат своя принос за качеството на обучението. През 2003 г. идва още едно дарение за сърбохърватистите – този път направено от Република Хърватия и връчено лично от тогавашния посланик г-н Тончи Станичич. Това са изключително ценни книги, художествена и научна литература с превъзходно библиографско оформление, което е истинско богатство за нас и което без съмнение би било нещо много ценно и за някоя от големите библиотеки.

От самото създаване на специалността не престават исканията и опитите ни да се направят постъпки за изпращането на лектор по езика и за студентите в Пловдив, така както е в другите университети с преподаване на сръбски и хърватски. През учебната 2005 – 2006 г. тези непрекъснати усилия най-сетне се увенчават с успех. Пристига първият лектор по езика на трудов договор в ПУ – ас. Даниела Йелич. Тя е особено ценена от колегията и студентите не само заради своята много добра подготовка на филолог, но и защото е носител на втория – йекавския книжовен изговор, което дава възможност на обучаващите се да получат много добра представа и за него, да допълнят и задълбочат езиковите си познания. С присъщия на младите хора ентузиазъм Д. Йелич е дейна страна и при работата по сключването на договора с Университета в Баня Лука – Република Сръбска в Босна и Херцеговина, за което определена роля изиграва фактът, че е негова възпитаничка. На колегите от Университета в Баня Лука сме особено признателни за компютъра – последна дума на техниката по онова време, който те подариха на сърбохърватския сектор към Катедрата по славянска филология. С този университет и особено с Филологическия факултет Катедрата по славистика поддържа през годините плодотворно сътрудничество. Едно от неговите проявления е фактът, че всички лектори по сръбски език до настоящия момент са представители на Университета в Баня Лука – след Даниела Йелич това са Сладжана Гостич и Дарка Хербез.

Много продуктивни са контактите на катедрата и с Университета в Крагуевац, който ежегодно предлага на наши изявени студенти престой и обучение на своя издръжка за цял семестър.

Всяка учебна година катедрата посреща гостуващи преподаватели от различни сръбски и хърватски университети, които изнасят лекции пред пловдивските студенти: проф. д-р Младенко Саджак (Баня Лука), проф. д-р Саша Шмуля (Баня Лука), проф. д-р Ранко Попович (Баня Лука), проф. д-р Биляна Бабиц (Баня Лука), проф. д-р Михайло Пантич (Белград), проф. д-р Божо Чорич (Белград), проф. д-р Велко Бърборич (Белград), проф. д-р Весна Половина (Белград), проф. д-р Милорад Дешич (Белград), проф. д-р Никола Рамич (Крагуевац), Никола Бубаня (Крагуевац), проф. д-р Саня Джурович (Крагуевац), доц. д-р Владимир Поломац (Крагуевац), доц. д-р Йелена Петкович (Крагуевац), доц. д-р Милка Николитч (Крагуевац), проф. д-р Виекослава Юрдана (Пула), доц. д-р Марияна Бийелич (Загреб), д-р Ана Васунг (Загреб) и десетки други.

Днес профилът по сръбски и хърватски заема своето равностойно място редом с останалите славистични специалности в Пловдивския университет. Сред преподавателския състав се открояват висококвалифицирани специалисти, научни сътрудници в БАН, както и преподаватели със свои лекционни курсове, редовно изнасяни в Софийския университет, а и в други университети, като доц. д-р Лили Лашкова, проф. д.ф.н. Светлозар Игов, доц. д-р Ничка Бечева, доц. д-р Димка Савова, гл. ас. д-р Мартин Стефанов.

Нашите възпитаници намират своята реализация в различни сфери на живота – в областта на културата, средствата за масова информация, образованието. Първата редовна докторантка към катедрата в областта на сърбохърватистиката е Донка Дойчинова, а първата докторантка, която успешно защити докторска степен, е Евелина Грозданова – и двете под ръководството на доц. д-р Славка Величкова. Тези млади хора ще продължат да развиват и утвърждават сърбистиката и хърватистиката като специалност, която включва наред с езиковото обучение още и запознаването с литературата, историята и културата на народите от Република Сърбия, Република Хърватия, Босна и Херцеговина, Република Черна гора. Така те ще дадат своя принос за още по-добро опознаване на тези съседни страни и народи и за по-тясно сближаване с тях.

Някои от тях станаха наши колеги – д-р Евелина Грозданова, която понастоящем е лектор по български език в Университета в Загреб, за известен период като хонорувани асистенти часове водиха д-р Елисавета Ненчева, д-р Иван Райчев, Веселина Сариева и Стефан Кожухаров, а към момента докторанти към катедрата са също наши възпитаници – Златка Дюлгерова, Светла Джерманович, Елица Маринова. Техни научни ръководители са съответно проф. д.ф.н. Светлозар Игов, проф. д.ф.н. Иван Куцаров и доц. д-р Жоржета Чолакова.

Славка Величкова, Жоржета Чолакова

**Лектори по сръбски език към катедра
„Славянска филология“ / „Славистика“**

Даниела Йелич

Сладжана Гостич

Дарка Хербез